

etende dieren in hun oorspronkelijke natuurlijke omgeving ook boombladeren, twijgen en zelfs schors van bomen eten. Het valt trouwens op dat als er bomen in of naast een weide staan, de takken mooi gelijk afgegeten zijn aan de onderkant, net zo hoog als de koeien kunnen reiken.

Er is al heel wat onderzoek gebeurd naar de voederwaarde van boombladeren. Hieruit blijkt in de meeste gevallen dat dit niet te onderschatten is. Het Louis Bolk Instituut in Nederland heeft hier interessant studiewerk rond gedaan. Buiten enkele bomen die ronduit giftig zijn (de taxus is een bekend voorbeeld en voor paarden ook de esdoorn en de acacia) bevatten de meeste boomsoorten heel wat interessante voedingsstoffen. Eiwit is daarbij een van de belangrijkste. De meeste boombladeren bevatten, zeker in het voorjaar, hoge eiwitgehalten. Naar deze voederwaarde wordt door verschillende instellingen onderzoek verricht. Wetenschappers testten verschillende boom- en struiksoorten op droogte-resistentie, groei en opbrengsten. Zo is gebleken dat acacia (*Robinia pseudoacacia*) uitermate geschikt is als bijvoeding voor geiten en dat het eiwitgehalte per blad het jaar rond zelfs hoger is dan dat van gras. Tannines of looisoffen kunnen zowel negatieve als positieve effecten veroorzaken; tannines uit boombladeren hebben bijvoorbeeld een interessant effect op de pens van herkauwers omdat ze de afbraak van eiwit (uit gras) in de pens door de pensbacteriën afremmen waardoor er meer eiwit kan opgenomen worden in het maag-darmkanaal. Tannines hebben ook een remmend effect op allerehande parasieten, wat bij natuurbegrazing in vaak vochtiger omgevingen een interessant neveneffect is. Uiteraard mogen deze tanninegehalten niet te hoog zijn, want dan zullen ze weer andere negatieve effecten veroorzaken. Inzake samenstelling kunnen sommige boombladeren ervoor zorgen dat

mogelijke tekorten aan mineralen en micro-elementen opgevangen worden waar ze met gewone grasvoeding soms onvoldoende beschikbaar zijn. Zo is bijvoorbeeld de wilg relatief rijk aan zink en selenium, wat niet onbelangrijke elementen zijn in de voeding van koeien. Bomen halen die elementen vaak uit de diepere ondergrond omdat ze meestal dieper wortelen dan gras.

Conclusies

Dit alles moet iedereen aan het denken zetten over de noodzaak van bomen rond grasweiden van koeien, schapen of geiten. Bij melkvee is er weliswaar een grote druk vanuit de melkerijen om de dieren meer op de weide te houden (weidemelk), maar voor melkkoeien zal de weidegang meestal beperkt blijven tot de huiskavel zodat ze bomen buiten kunnen en daardoor in de stal bijgevoerd kunnen worden. Bij jongvee en vleesvee merken we dat ze vaker in verder afgelegen weiden staan en dan moeten veehouders rekening mee houden dat in onze steeds warmer wordende wereld voldoende schaduw steeds belangrijker wordt.

Vanuit landschappelijk oogpunt is het plaatsen van schaduwdoeken (zoals in de ILVO-proeven) niet bepaald aan te bevelen, de aanplant van bomen waar er nog geen staan is dus zeker te overwegen. Dat dit ook nog een positief effect kan hebben op de appreciatie van de burger voor de landbouwsector en de biodiversiteit kan verhogen, is tenslotte mooi meegenomen. ■

i Meer informatie vind je in ILVO-mededeling 185 via www.ilvo.vlaanderen.be.

Bomen in en rond de weide vereist een multidisciplinaire aanpak.

Els Moossens

adviseur Diergeneskunde, Studiedienst
Els Moossens@Boerenbond.be

Natuurlijke beschutting biedt voordelen

Het valt niet te ontkennen. We zullen ons schrap moeten zetten voor langdurige droge en warme periodes, afgewisseld met meer voorjaars- en zomerstormen en overstromingen. Het is nodig om dieren op de weide te beschermen tegen deze weersomstandigheden. Beschutting kan schaduw bieden en wind en regeninslag breken. Dit kan met vaste of verplaatsbare inrichtingen, maar de aanplanting van bomen en hoge struiken geniet de voorkeur. Dit zijn echter teelten die een volledig andere aanpak vergen dan bijvoorbeeld grasland. Welke boomsoort kiest men? Welke soort is giftig? Hoe onderhouden? En hoe zit het met de droogte- en ziekteresistentie? In Vlaanderen is al sinds 2015 het kennisplatform Agroforestry actief, maar het is nog moeilijk om informatie in te winnen rond de kosten en baten van natuurlijke beschutting op of langs de weide. Om snel vooruit te kunnen gaan – en dit is de enige weg – is een intense samenwerking nodig van onderzoeksinstituten, overheid en landbouwbedrijven.